

Hubai József

Geopolitika - geostratégia

Felsőoktatási tankönyv

Bírálta:
Dr. Zimler Tamás

A borítót a NASA felvételének felhasználásával Korda Ágnes készítette.
A kiadó köszönetét mond a NASA-nak a borítón felhasznált képért.

© Dr. Hubai József, Nemzeti Tankönyvkiadó Zrt., Budapest, 2009

ISBN 978-963-19-6797-5

Minden jog fenntartva. A mű egészének vagy bármely részének mechanikus,
illetve elektronikus másolása, sokszorosítása, valamint információszolgáltató rendszerben való
tárolása és továbbítása a Kiadó előzetes írásbeli engedélyéhez kötött.

TARTALOMJEGYZÉK

Előszó, bevezetés

Tanulási útmutató

Magyarország és térségének geopolitikája

A természeti erőforrások gazdasági szerepe, értékelésük szempontjai

- I. törzsanyag:
Az értékelés alapjai
- II. törzsanyag:
A világpiaci árak hatása a természeti erőforrások értékalkulására.
A prognóziskészítés
Természeti erőforrásaink általános bemutatása
a magyar külkereskedelem szemszögéből
- III. törzsanyag:
Magyarország földrajzi helyzete
- IV. törzsanyag:
Hazánk földtörténeti fejlődése és ennek hatása erőforrásainkra
- V. törzsanyag:
Ércek
- VI. törzsanyag:
Fosszilis energiahordozóink
- VII. törzsanyag:
Megújuló energiaforrások
- VIII. törzsanyag:
Nemfémes ásványi nyersanyag-erőforrásaink
- IX. törzsanyag:
Felszín alatti és felszíni vizek
- X. törzsanyag:
Folyamatosan megújuló erőforrásunk az éghajlat
- XI. törzsanyag:
A talaj mint legnagyobb értékű természeti erőforrásunk
- XII. törzsanyag:
A szén-dioxid-piac, mint a legújabb természetierőforrás-tényező gazdálkodásunkban
- XIII. törzsanyag:
Természeti erőforrásaink - külkereskedelem - környezetgazdálkodás
Nemzeti vagyon
- XIV. törzsanyag:
Természeti erőforrásaink részesedése, súlya nemzeti vagyónunkban
- XV. törzsanyag:
Természeti erőforrásaink gazdasági megoszlása és térbeli szóródása két alapvető
természeti erőforrás (energia, ásványkincs és termőföld) relációjában
Hazánk külgazdasága és intrakereskedelme
- XVI. törzsanyag:
Hazánk külkereskedelmi földrajzának rövid bemutatása
Ügyletek
- XVII. törzsanyag
Természeti erőforrásainkkal összefüggő ügyletek a nemzetközi kapcsolatokban
- XVIII. törzsanyag:
Legújabb ügylet-típusok: a szén-dioxid-piaccaal összefüggő ügyletek
Az Unió hatásai természetierőforrás-gazdálkodásunkban

- XIX. törzsanyag:
Magyarország az Európai Unióban
- XX. törzsanyag:
Magyarország elhelyezkedése az új hatalmi térképen
- XXI. törzsanyag:
Megmarad-e a mezőgazdaság versenyképessége az uniós piacon?
- XXII. törzsanyag:
Környezetvédelem és energiadiverzifikáció
- XXIII. törzsanyag:
Többi társult országgal versenyezve
- XXIV. törzsanyag:
A regionális alternatívák közül: a Kárpátok Eurorégió jövője
Magyar geopolitika, geostratégia legfontosabb tézisei - új geostratégia felé
- XXV. törzsanyag:
Földgázcsaták geostratégiáj a Eurázsiaiában
- XXVI. törzsanyag:
Megújuló geopolitika Amerikában
- XXVII. törzsanyag:
Geopolitikai játszmák az Antarktison
Irodalomjegyzék

ELŐSZÓ, BEVEZETŐ

A geopolitika-geostratégia tárgy anyagát több tankönyv/szakkönyv is feldolgozza. Ezt a nappali tagozatra, levelező tagozatra, valamint távoktatásra is írott anyagot elsősorban dr. Hubai József: Az uniós csatlakozás hatása Magyarország természeti erőforrás-gazdálkodására c. könyve és egyéb publikációi alapján készítettük. Együttes felhasználásuk elősegíti azt, hogy az egyetemi/főiskolai hallgató otthon vagy bárhol a számítógép mellett, egyéni módon felkészülhessen.

E könyv nagyj ából követi a felsőfokú oktatásban mester szakon akkreditált tantervi anyagot.

- *Milyen feladatok találhatók e tankönyvben?*

A könyv minden anyagrészéhez kapcsolódik feladat, amelyek megoldásával a hallgató ellenőrizheti felkészültségét. Minden feladat összetett, többféle részfeladtból áll. Egy-egy témakört vizsgál, a geopolitika-geostratégia kérdéskört több oldalról megközelítve. Ezek az ellenőrző feladatok többnyire nem egyszerű, „egy kérdés - egy válasz” típusúak. A megoldások nemcsak az elméleti ismeretek ellenőrzését ölelik fel, hanem a főiskolaiegyetemi hallgatót az ismeretek alkalmazására is motiválják.

- *Mire alkalmas a távoktatási célra is készült tankönyv?*

A felsőoktatási tematikában szereplő témákhoz kapcsolódnak az egyes fejezetekben megírt anyagok. A témaköröket részösszefoglalások és számonkérésre alkalmas feladatok zárják. Az egyes feladatsorok jól segítik a rendszeres felkészülést, tanulást. A feladatok megoldása az interneten kóddal megtalálható.

- *Hogyan hasznosítható a megszerzett tudás? Hol van a kapcsolat a megszerzett ismeret és a gyakorlati élet között?*

A könyv használata közben nemcsak a feladatok gondolkodtatnak meg, hanem rájövünk arra is, hogy gyakorlatias tudományról van szó. A politika, a gazdaság ugyanis nem egy ponton zajlik, hanem a térben. Ha ismerjük a „gazdasági tér” tulajdonságait, törvényszerűségeit, sikeresebbek lehetünk az erőforrásaink hasznosításában az üzleti életben is.

Az írott anyag első 7 nagyobb egységében 25 ún. törzsanyag olvasható. Mindegyik segíti az önálló tanulást és az ismeretszerzés ütemezését. A tananyag részei logikusan épülnek egymásra, vezetik a hallgatót az egyszerűbb összefüggésektől a bonyolultabbig. Minden törzsanyag után található az önellenőrzést szolgáló „feladatok”. A helyes megoldások az interneten - kód segítségével - önellenőrzésre, kinek-kinek a teljesítménye mérésére is alkalmasak.

Az írott anyag második részében további 3 törzsanyag formájában aktuális geopolitikai, geostratégiai és geoökonómiai esetekkel találkozunk a világtérképen. Ezekhez is kapcsolódnak kulcsszavak és ellenőrző feladatok.

A XXIV. témakörtől kezdve az olvasó nem talál feladatokat a törzsanyagok után, csak ellenőrző kérdéseket. Ez nem valamiféle hiány, hanem metodikai okai vannak.

Egyrészt: ezek nagyon aktuális kérdések, gyorsan változnak, ezért nem látszott célszerűnek feladatokat kapcsolni hozzájuk.

Másrészt: a jelen kötet egy része - remélhetőleg - később elektronikusan is elérhető lesz, bizonyos feltételekkel, bizonyos körben. Ott a vizsgára bocsátás feltételei között fog szerepelni a feladatok helyes megoldása.

Harmadrészt: ez a könyv egyfajta bevezetesként is kíván szolgálni az önálló véleményalkotás, tájékozódás világába. Ehhez a könyv végén szereplő aktuális kérdések kiváló alapot adnak. Mire ide jutnak, Önök már megismerték, milyen feladatok kapcsolódnak egy-egy törzsanyaghoz. Most még nehezebbé válik a dolguk: a feladatokat is Önöknek kell kidolgozniuk.

A távoktatás szolgáltatásainak eredményes igénybevételét és jó egyéni tanulást kívánunk!

A szerző